

Theeschenerij NIJE SKOU Dit uniek gelegen plekje in de Haskerveenpolder tussen koeien, schapen en Friese paarden biedt u in alle rust de gelegenheid om van uw koffie of thee te genieten aan het water!

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Froukje van Keimpema 06-57430693

De naam **Nije Skou** betekent letterlijk "**nieuwe schouw**" of "**nieuwe overzet**", en verwijst naar een plek waar men met een pont of schouw het water overstak. Dit soort plekken wa-

ren vroeger van groot belang, omdat wegen en bruggen schaars waren in het Friese merengebied. De naam **Nije Skou** zal in 1723 zijn ontstaan door analogie met het bestaande **Alde Skou** in de weg tussen Jirnsom en Akkrum. (Uit "Toponymy fan Akkrum en Nes" Merten Bakker. 1982)

Monumentenstichting Boarnsterhim

De stichting is opgericht op 10 juni 2010 en heeft ten doel: "het bevorderen van de instandhouding van monumenten, als bedoeld in de Monumentenwet, of van andere cultuurhistorische objecten voor zover die monumenten en objecten worden ondergebracht bij deze stichting".

De volgende rijksmonumenten zijn eigendom van Monumentenstichting Boarnsterhim.

- De toren bij de Terptsjerke in Akkrum
- De toren bij de N.H. kerk in Aldeboarn
- De toren van de N.H. kerk in Idaerd
- De toren op de begraafplaats in Eagum
- De Hempenserpoldermole in Wergea
- De klokkenstoel op de begraafplaats in Nes
- Het mausoleum bij Coopersburg in Akkrum
- Het urinoir bij de brug in Wergea
- De Mellemole ten zuiden van Akkrum

De Monumentenstichting Boarnsterhim heeft de ANBI status. Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.

Molenaar worden? Door het voelen van de machtige kracht van de wind die de molen aandrijft, het zien en ruiken van het indrukwekkende open polderlandschap en het aanhoren van de enthousiaste verhalen van de molenaars kan het zijn dat je ook molenaar wilt worden.

De **Himpenserpoldermole** te Wergea, ook eigendom van de Monumentenstichting Boarnsterhim, is één van de **lesmolens** waarop het Gild Fryske Mounders de opleiding tot molenaar verzorgt. Het overdragen van de benodigde kennis en vaardigheden op leerling-molenaars is de kernactiviteit van deze vereniging.

Molenaar worden is een praktijkgebeuren waarin, naast de benodigde theoretische kennis, vooral de nadruk wordt gelegd op het vertrouwd, verantwoord en veilig leren omgaan met de molen.

Op de Hempenserpoldermole biedt molenaar-leermeester Johannes Vuijk (06-39738526) je **drie proeflessen** aan om kennis te maken met deze prachtige hobby. Op de website www.molenaarworden.nl is over de opleiding tot molenaar nog veel meer informatie te vinden.

Meer informatie?

De Mellemolen is op afspraak te bezoeken. Voor informatie of een bezichtiging kunt u contact opnemen met de molenaar via telefoonnummer **?????**

Wilt u meer informatie over de Monumentenstichting Boarnsterhim?

U kunt ons bellen: **06-533 10841** of mailen: **mail@monumentenstichting.nl** of kijk op onze website: www.monumentenstichting.nl

Monumentenstichting Boarnsterhim

Secretariaat:
Boarnsterdyk 66

Bankrekening: NL34RABO01498.66.771

BIC : RABONL2U
Fiscaal nummer: 8225.94.560
K.v.K. Leeuwarden: 50175459

Ontwerp Kees de Boer

Mellemolen Akkrum

Spinnenkop poldermolen ten zuiden van Akkrum
De Mellemolen is een bijzondere poldermolen met een rijke geschiedenis. Oorspronkelijk gebouwd in 1832 als de Polslootmolen. In 1972 werd de molen tijdens een storm verwoest. Na herbouw in 1976 raakte de molen steeds meer ingesloten door industriële bebouwing. In 2004 werd de molen verplaatst van zijn plek aan de Polsloot naar Nije Skou aan het kanaal Het Deel, ruim 2 kilometer zuidelijker van de oorspronkelijke plek. De molen kreeg daar de nieuwe naam "Mellemolen", naar één van de oude poldereigenaren, Melle Sjoukes Hylkema.

www.monumentenstichting.nl

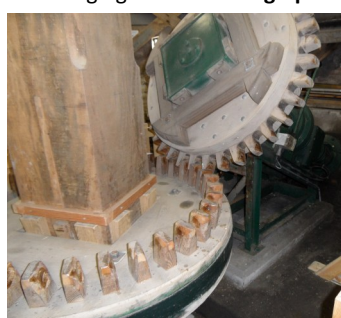

MONUMENTENSTICHTING
BOARNSTERHIM

De Molen

De **Mellemolen** is een **spinnenkopmolen** — dat is een klein type poldermolen die speciaal gemaakt is om water uit een laaggelegen polder naar een hoger gelegen vaart te verplaatsen. Dit gebeurt door middel van windkracht en een vijzel. Zo blijft het land droog en bewerkbaar. De molen heeft **vier houten wieken** die door de wind in beweging worden gebracht. Door de stand van de wieken te veranderen (met de zeilen of borden) kan de molenaar de snelheid en kracht regelen. De draaiende wieken zijn bevestigd aan een **houten bovenas** in de kap van de molen. Die as draait mee met de wieken. Aan de bovenas zit een **wiel met kammen** (tandwielen) dat de draaiende beweging van de horizontale as omzet in een verticale beweging via een **koningsspil**. Aan de onderkant van die ko-

ningsspil zit een **houten vijzel** die het water omhoog draait. Het opgevoerde water stroomt via een goot of een uitlaat de boezem (de verzamelvaart) in, zodat het weg kan stromen richting een groter water. Omdat de Mellemolen een kleine molen is, kon hij een beperkt gebied bemalen. Vroeger stonden er in Friesland hon-

derden van deze molens — elk bemoeide zich met een klein stukje land. Samen hielden ze hele polders droog. Tegenwoordig is de Mellemolen een werkend monument en helpt hij soms nog mee in het waterbeheer van het achterliggende gebied.

De Molenaars

De Mellemolen wordt regelmatig gedraaid. Bij een redelijke wind wordt dan het polderwater ongeveer 120 cm. hoger naar de boezem gemaal. Als de **vlag gehesen** is en de molen draait ben je van harte welkom om de molen te bezichtigen. Enthousiaste vrijwillige molenaars vertellen je graag hoe de molen werkt en je kunt bijna al je vragen over de molen en het molenaarsschap bij hen kwijt.

Vroeger

De Polslootmolen staat op een kaart van Utingeradeel uit 1849. De molen heette ook wel de **Spookmolen** en bemaalde de achterliggende polder. In 1947 werd besloten de molen te vervangen door een **elektrisch** aangedreven **gemaal**. Toestemming werd gevraagd om de molen te slopen, maar die werd geweigerd, zoals ook in 1952 gebeurde. De molen werd in 1961 en 1971 gerestaureerd. In een zware **novemberstorm** werd in 1972 de molen **omvergeblazen**. In 1976 werd de molen herbouwd voor een bedrag van fl 80.000,-.

De restanten van de in 1972 door de storm gevelde Polslootpoldermolen

gendum van de **gemeente Boarnsterhim**. De molen raakte in die jaren ook ingeklemd tussen de oprukkende bebouwing van het industrieterrein. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de vereniging **Hollandsche Molen** maakten zich grote zorgen. De **“Stichting Poldermolens De Lege Midden”** werd opgericht en nam de molen over. Om de molen te behouden was verplaatsing de enige mogelijkheid. Er werden plannen gemaakt om het op een nieuwe locatie te herbouwen en Nije Skou aan Het Deel, vlak bij de vroegere pont naar Joure, werd de nieuwe plek. In juni 2004 werd de verplaatste molen opgeleverd en omgedoopt tot de **Mellemolen**. Onder de goede zorgen van de Sichtung Poldermolens De Lege Midden staat de Mellemolen nu al vele jaren te pronken op zijn eenzame post aan de Nije Skou. In 2025 heeft de **Monumentenstichting Boarnsterhim** de molen in eigendom overgenomen.

(Met dank aan Pier van der Heide — Anne Dykstra — Stifting Akkrum Ald en Nij)

De Polsslootmolen op de oorspronkelijke locatie met het in 1947 gebouwde elektrisch gemaaltje en op de achtergrond de kerktoeren van Akkrum.

De molen was destijds eigendom van de **gemeente Utingeradeel** en stond juist ten zuiden van de toenmalige **mengvoederfabriek UTD**.

De toestand van de molen verslechterde opnieuw onder ei-

De geschiedenis van de pont

In 1723 werd door de families Van Claerbergen en Andringa een weg aangelegd van Joure naar Akkrum, en moest daar een overzet over **Het Deel** komen. Dat gebeurde eerst met een schouw en vanaf 1749 werd er een pont in de vaart gebracht. De pont werd bediend door een **“schouwboer”** van de nabijgelegen boerderij aan Het Deel.

Dit was de snelle verbinding tussen Joure en Leeuwarden. Daar er in die tijd nog geen directe verbinding was tussen Joure en Terherne groeide de pontverbinding uit tot een van de belangrijkste uit die tijd. Echter, door de steeds betere wegen en verbindingen verloor de pont zijn nut.

Toen de schouwboer, naast zijn dagelijkse arbeid als veehouder, in 1958 niet meer de taak van pontbaas kon vervullen heeft de gemeente de pont verhuurd aan een pontwachter.

De oude handbediende pont in de 50-er jaren, met de boerderij van de Fam. Van Keimpema en tegen de wal nog de kleinere voetgangerspont.

In 1971 werd de pont uit de vaart genomen. 35 jaar later werd, door het oprukkende fietstoerisme, de vraag om oude pontverbindingen te herstellen groter dan ooit. Mede door de inspanning van stichting Akwaseum in Akkrum is ook **pont Nije Skou** in ere hersteld.

De huidige situatie

Tegenwoordig is de pont Nije Skou een gemotoriseerde pont die door fietsers en wandelaars veel wordt gebruikt. De pont vaart dagelijks van **1 april tot en met 15 oktober**, tussen **10:00 en 18:00 uur**. Bij de pont bevindt zich ook een **theeschenkerij** waar bezoekers kunnen genieten van koffie, thee en huisgemaakte lekkernijen. Het tarief voor de overtocht is € 1,50. Voor groepen van tenminste vijf personen die buiten de openingstijden gebruik willen maken van de overzet: bel voor een afspraak! tel. 06-57430693

